

ARABSKÁ ŘÍŠE

Centrum – Arabský poloostrov. Geogr. podmínky: pouště, ale též úrodné přímořské oblasti – na jihu – JEMEN, Omán, oblasti u Rudého moře, Indický oceán – zemědělství a obchod – Arabský pol. = důležitá obchodní křižovatka na spojnici, Evropy, Asie, Afriky = zlato, drahokamy, vonná dřeva, látky

-ve 2. pol. 6. st. rozpad rodového zřízení – proměny struktury společnosti.

ARABOVÉ = semitské usazené i kočovné kmeny, pohané, polyteisté, ale odedávna kultovní centrum – MEKKA – uctíván bazalt. Meteorit, ČERNÝ KÁMEN“ – tzv. KAABA (kostka) – dnes velká mešita, kam by měl každý, kdo může putovat, modloslužebnictví.

K zásadní proměně společnosti dochází za Mohammeda (571-632), e starého vznešeného rodu Kurajšovců – pečovali o svatyni Kaabu. Mohammed patří k osobnostem, které nejvíce ovlivnili světové dějiny.

Mohammed sám se věnoval obchodu – vstoupil do služeb bohaté vdovy Chadidže – též obchodnice. Byla o 15 let starší, i přes to ji Mohammed pojal za manželku, později i další.

Při svých obchodních cestách se Mohammed seznámil s židovstvím i křesťanstvím, byl jimi osloven.

Jako 40letý zažil proměnu – odpor ke světu úplatků a vykořisťování, opustil Mekku, poustevničil postil se o samotě, posléze nabyt přesvědčení o svém povolání hlásat lidem. Míval zjevení – arch. Gabriel, vyzýval ho, aby se stal prorokem.

Vytvořil třetí monoteistické náboženství v oblasti – ISLÁM, do určité míry syntéza, znamená to „odevzdání se do vůle Boží“ a muslimově = Ti, kteří se odevzdali.

Nebyl to rozchod s Judaismem a křesťanstvím, ale prý vyvrcholení.

Hlavní zásada: Není Boha, kromě Alláha a Mohammed je jeho prorok

- víra v jednoho Boha, ALLÁH akbar, posvátná kniha KORÁN (=recitace, přednes) – 114 súr – kapitol, nejen náboženské ale i mravoučné, v určitém smyslu se jednalo o první zákoník – dalekosáhlý význam, soubor posvátných zjevení. Zakázán překlad – podtrhnutí jednotného arabského jazyka, kultury, ISLÁM národnostně i politicky sjednotil ARABY.

První písemná verze Koránu – za Osmana 651, do té doby ústně.

Nový kult rozšířen nejdříve mezi příbuznými, pohanští obyvatelé Mekky se s novým učením neztotožnili – následuje tzv. **HIDŽRA = odchod, roku 622**, z Mekky do oázy Jathrib, později do Mediny (Město Prorokovo). Je to základ muslim. letopočtu – světoborná událost (354 dní), zde posléze vznikla první muslimská náboženská obec.

Vítězství islámu – činy Mohameda viděny jako plnění Aláhovi vůle. Nechtěli žít jen z almužny – přepadávali obchodní karavany jdoucí do Mekky. Mohamedovo úsilí završil ve 20. letech úspěch u pramenů Badru – kde porazil většinu Mekkánských.

630 – se triumfálně navrátil do Mekky, kterou získal bez prolití krve. Mekka byla očištěna od pohanství. Kaaba byl pokryta brokátlem – Kiswa – s nápisy z Koránu. Mohamede umírá roku 632 – šok pro obyvatele, ale on se neoznačoval za Boha.

Jeho dědictvím byl **TEOKRATICKÝ STÁT**, posléze mohutně expandující. Jeho nástupcem se stal tchán **ABÚ BAKR**, titul chalífa (náledník proroka)

Mohutná územní expanze – **OMAR (634-44)**, zvaný Umar = vladař věřících, položil základ mohutné říše, roku 635 dobyl Damašek, 638 Jeruzalém, jeho vojevůdce **AL-ÁS** 642 též Alexandrii, 641 založil Kairo, tedy Palestina, Sýrie, Egypt, Perské oblasti – vše propojeno se ziskem značného bohatství.

Armáda zkvalitňována – vzorem Byzanc, Persie

2. pol. 7. století – na trůn **UMMAJOVCI (661 - 750)** – Osman = 1. vrze koránu,

Dochází k rozhodující expanzi – hranice arabského světa posunuty na 3 kontinenty – **ASIE, EVROPA, AFRIKA**, ale také vnitřní boje o trůn – **OSMAN** vers **ALÍ**

MUÁVIA I. – za něj se úřad chalífy stal dědičným, přesídlil z Mekky do Damašku.

JAZÍD I. poč. 80. let 7. st. – pokus o dobytí Cařihradu

Poč. 8. st. **VALÍD I.** – pokračuje ve výbojích – Sev. Afrika, hlavně vojevůdce **Tárik Penziat (Džabal Tárik)** – 711 Chérez de la Frontera- porážka Vizigótů, zničení království a průnik do Franské říše – 732 – Tour a Poitiers

ARABOVÉ – Saracéni, Maurové

Sv. válka – **Džihád** – proti nevěřícím, opírali se o Mohamedův slib, že bojovník, který padne v boji jde hned do ráje (původně se jednalo o boj člověka se sebou samým, aby se stal lepším podle vůle Boží).

Náboženství je sjednotilo politicky i jazykově, povinnosti je naučili disciplíně – modlitbě – 5x denně čelem k Mekce – výklenek mihráb = - úsvit, poledne, odpoledne, soumrak, po západu, svolává muezin (dnes tlampač)

Dále almužna = placení náboženské daně

Půst v Ramadánu, pouť do Mekky

Arabové si rychle osvojili převzaté vojenské znalosti

Zajímavý moment – tolerance k tzv. vlastníků pisma – křesťané a Židé – mohli vyznávat dál svoji víru, ale neobracet na ni jiné, nesměli nosit zbraň

V Koránu – důležitá role Ježíš – ISÁ, Marie – Marjam, Abrahám – praotec Židů a Arabů, Mojžíš – Musá

Oporou říše – KULTURA – vysoká úroveň – „kultura se rozvinula jako směsice Arabské energie, perské elegance a byzantské vytříbenosti

Společenské chování řízeno tzv. Sunnou (Svaté zvyklosti prorokovy) – sbírkou prorokových činů – např. veškerá ušlechtilá činnost – pravou rukou, jídlo, ost. Levou, dále řada doporučení – mladší zdraví staršího, zákaz zobrazování živých tvorů – ne výslovně.

ABBÁSOVCI 750-1258

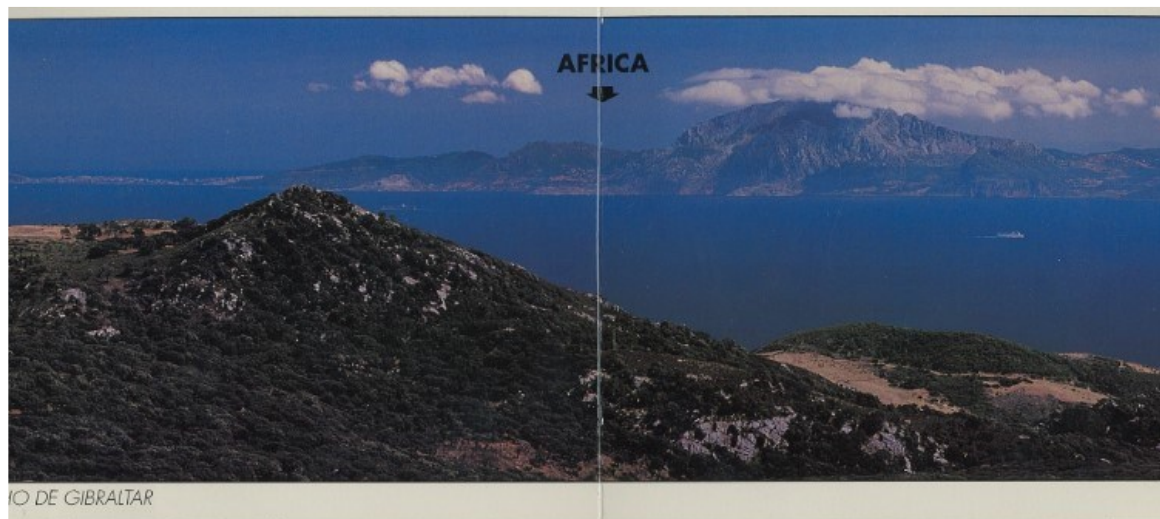
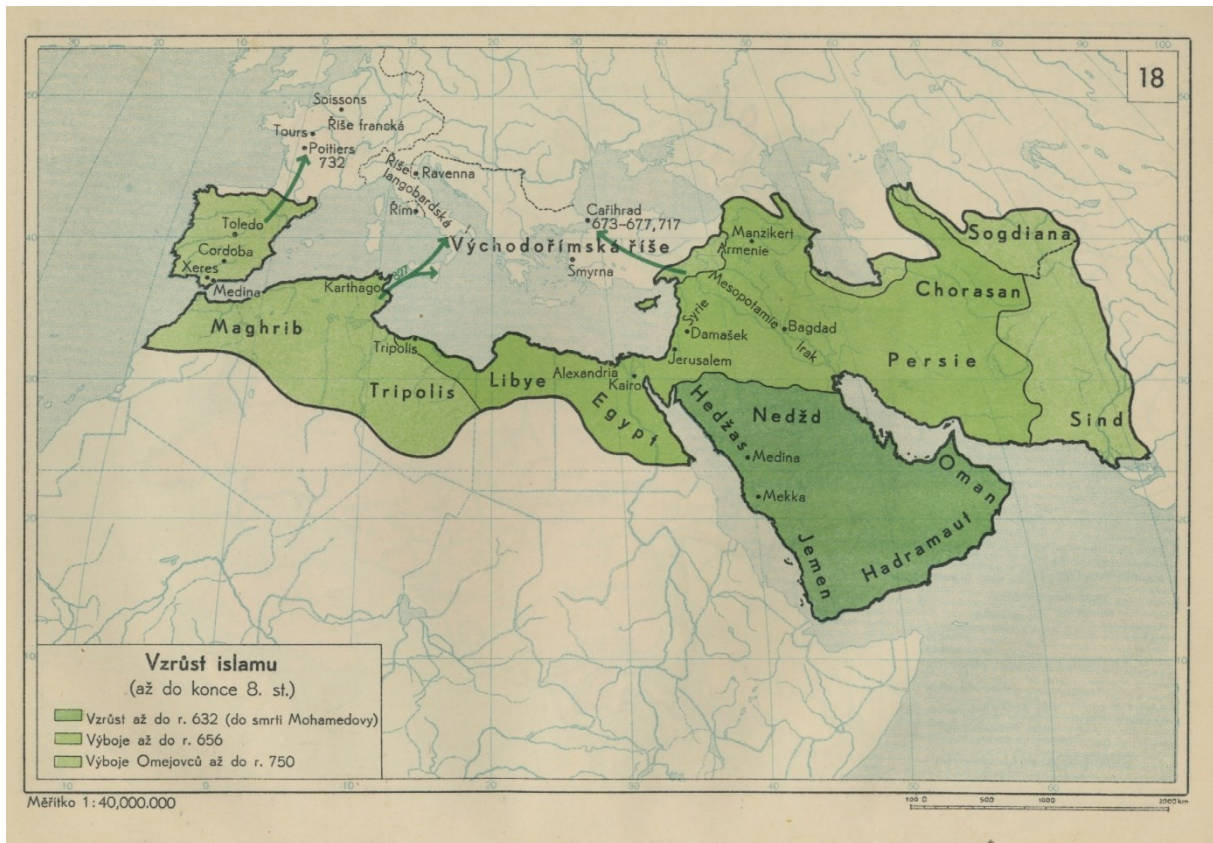
Krátce po jejich nástupu rozpad říše i náboženství na 2 části ABBÁSOVCI – Bagdád – Šiité, v Cordóbském chalífátu pokračují Sunnité

Nové hl. město – Bagdád – jedno z nejstarších – pupek světa, nejslavnější období vláda Harúna AR RAŠÍDA (786-809) – byl synem jemenské otrokyně, poeta zakladatel DOMU VĚDY – tehdejší akademie věd

Arabové a kultura – Pyrenejský pol.

Konzervátoři antické vědy

Allahův prorok Mohamed řekl, že modlitba v Posvátné mešitě v Mekce má cenu 100 tis. Modliteb, v Medíně 1000 modliteb a modlitba v AL Aqsa = 500 modliteb.

Gibaltarská úžina, která získala své jméno po arabském vojevůdci je mezi Evropou a Afrikou široká pouhých 11 km. Tudy se roku 711 dostali Arabové na Pyrenejský poloostrov.